

Magyar nyelv

5-8.évfolyam

Az alapfokú képzés második szakaszában, az 5–8. évfolyamon, a nevelésnek-oktatásnak többszörös feladata és célja van:

- Elengedhetetlen, hogy ebben a képzési szakaszban a tanulók biztos szövegértésre tegyenek szert.
- Őrizzék meg kíváncsiságukat, nyitottságukat, s váljanak olvasó emberekké. Olyan olvasó emberekké, akik a képzési szakasz végére már a művek elsődleges jelentése mögé látnak, azaz többféle olvasási és értelmezési stratégiával rendelkeznek, az általuk olvasott szövegeket képesek mérlegelve végiggondolni. Össze tudják kapcsolni a már meglévő ismereteiket az olvasott, hallott vagy a digitális szövegek tartalmával, képesek meglátni és kiemelni az összefüggéseket.
- Cél a gondolkodásra tanítás – a tanulók kíváncsiságának és alkotókedvének megtartásával.
- A tantárgy tanításának kiemelt célja a tanulók műveltségi szintjének folyamatos növelése, melynek révén korosztályuknak, érettségüknek megfelelő ismeretekkel rendelkeznek, s ezeket az ismereteket rendszerben látják, értelmezni tudják azokat.
- Kreativitásuk olyan szintű fejlesztése, hogy az általuk tanult műfajokban, szövegtípusokban – a magyar nyelv és helyesírás szabályait tudatosan alkalmazva – képesek legyenek rövid szövegeket alkotni. Fejlődjék szókincsük, kifejezőkészségük. Az egyéni képességeikhez mérten tagolt, rendezett, áttekinthető írásképpel, egyértelmű javításokkal alkossanak megfelelő tartalmú és szerkezetű, hagyományos és digitális fogalmazásokat. Fejlődjék digitális kompetenciájuk.
- Cél, hogy a diákok különböző kommunikációs helyzetekben, szóban és írásban is helyesen, szabatosan ki tudják fejezni önmagukat. Az anyanyelvi ismeretek mindenekelőtt a nyelvhasználat tudatosítását és fejlesztését szolgálják, ide értve a tudatos szövegértési stratégiák kialakítását és a kommunikációs helyzethez illő megnyilatkozást, a toleráns nyelvhasználatot.
- Kiemelt feladat a tanulók segítése a tanulás tanulásában.

A magyar nyelv és az irodalom tantárgy fejlesztési céljai jórészt összehangolhatók: az alaptantervben meghatározott hat fő fejlesztési területből (anyanyelvi kultúra, anyanyelvi ismeretek; irodalmi kultúra, irodalmi ismeretek szövegértés; szövegalkotás; olvasóvá nevelés; mérlegelő gondolkodás, véleményalkotás) négy mindkét tantárgy keretében fejleszthető.

A magyar nyelv és irodalom tanítása nemcsak műveltségátadást, kompetenciafejlesztést jelent, hanem érzelmi nevelést is. A diákok személyes boldogulásának, együttműködési képességeinek, társadalmi beilleszkedésének, kulturált viselkedésének érzelmi fejlődésük az alapja.

Az órakeret minimum 80%-át a törzsanyagra kell fordítani. Az órakeret 20%-át a szaktanár választása alapján a tananyagok mélyebb, sokszínűbb tanítására, ismétlésre, gyakorlásra vagy a tanórán kívüli tudásszerzésre (múzeumlátogatás, színházi előadás megtekintése, előadó meghívása), kompetenciafejlesztésre, projektmunkák megalkotására lehet felhasználni. A választást segítő javaslatok a részletesen szabályozott kötelező törzsanyag mellett találhatóak.

Ha a szaktanár úgy ítéli meg, hogy az órakeret 100%-át a törzsanyag tanítására kell fordítania, lemondhat a választás lehetőségéről.

A törzsanyag órai feldolgozása kötelező.

5–6. ÉVFOLYAM

Az 5–6. évfolyamon az anyanyelvi kultúra oktatásában alapvető cél és feladat az alsóbb évfolyamokon megalapozott szövegértés, szövegalkotás képességének továbbfejlesztése, újabb technikák, stratégiák megismerése és alkalmazása.

Kiemelt cél a tanulók szövegalkotási képességének fejlesztése: tudjanak fogalmazni különböző kommunikációs helyzeteknek megfelelő szóhasználatú és jelentésű szövegtípusokban, gyakorolják a szövegalkotást. Folyamatosan fejlődnek íráskészségük, helyesírásuk.

Fontos cél, hogy a tanítási szakasz két éve alatt megalapozó tudást szerezzenek anyanyelvükről, törekedjenek arra, hogy anyanyelvüket szóban és írásban színvonalasan, a szöveggörnyezetnek és korosztályuknak megfelelően használják. Továbbá fejlődjenek ki az igényük a pontos és szabatos nyelvhasználatra.

A tudatos nyelvhasználat alapja az anyanyelv ismerete, a grammatikai ismeretek szöveggörnyezeti elsajátítása. Ezek birtokában lehetséges a nyelvhasználattal kapcsolatos gyakorlati képességek fejlesztése. A hagyományos grammatikaoktatást szövegbe ágyazottan, a szövegek értelmezésében, a szövegalkotásban érdemes elsajátítaniuk.

Az 5-6. évfolyam nyelvtanoktatása elsősorban a helyesírás tudatosítására, a szövegértésre, a hagyományos és digitális kommunikáció-fejlesztésre összpontosít, illetve a nyelvi rendszer megismerésének kezdeti szakaszára (hangok, szavak, szóelemek). A nyelvi oktatás középpontjában a szövegértés és a szövegalkotás tanítása áll.

A nyelvi rendszer megismerése és tudatosítása tovább folytatódik. Kiemelt cél a magyar nyelv írásban és szóban történő helyes használatára való törekvés, továbbá a szövegértés és szövegalkotás gyakoroltatása.

AZ 5-6. ÉVFOLYAM TANANYAGTARTALMA:

Magyar nyelvtan	
TÖRZSANYAG (óraszám 80%-a)	AJÁNLOTT TANANYAG
I. Kommunikáció alapjai	
A jelek világa	Az országunk jelképeinek eredete Történelmi jelképeink értelmezése A kommunikációs illemszabályok tudatosítása (üdvözlési szokások, SMS, chat)
A kommunikáció fogalma, tényezői	
A kommunikáció nem nyelvi jelei	
A kommunikációs kapcsolat	
A beszélgetés	
II. Helyesírás, nyelvhelyesség – játékosan	
Hang és betű, az ábécé	Megelevenedett ABC (rajzok)
Betűrend, elválasztás	Beszédtechnika
Helyesírásunk alapelvei: a kiejtés elve	Nyelvtörök
Helyesírásunk alapelvei: a szóelemzés elve	A magyar helyesírás értelemtükröző és értelem-megkülönböztető szerepe Helyesírási szótárak és helyesírási tanácsadó
Helyesírásunk alapelvei: a hagyomány elve	
Helyesírásunk alapelvei: az egyszerűsítés	

elve	portálak használata
III. Állandósult szókapcsolatok	
Szólások	A magyar szólások, szóláshasonlatok, közmondások eredete: O. Nagy Gábor: Mi fán terem?, Kiss Gábor (Szerk.): Magyar szókincstár Az állandósult szókapcsolatok szerepe a szövegépítésben (jelentésbeli és stilisztikai többlet) A digitális kommunikáció állandósult szókapcsolatai és azok stilisztikai, jelentésbeli kifejezőereje
Szóláshasonlatok	
Közmondások	
Szállóigék	
Köznyelvi metaforák	
IV. A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek	
Hangképzés, fonéma	A hangképzés biológiája – digitális anyagok Beszédtechnika Madarak népnyelvi megnevezésének és hangjuknak összehasonlítása A személynévadás esztétikája Az összetett szavak kialakulása, jelentésváltozása, nyelvhelyességi kérdések Idegen elemű összetett szavak és nyelvhelyességi kérdéseik A szótó és a toldalékok helyes használata Nyelvi játékok: szóalkotási módok
A magánhangzók csoportosítása	
Magánhangzótörvények:	
Hangrend	
Illeszkedés	
Mássalhangzótörvények:	
Részleges hasonulás	
Írásban jelöletlen és jelölt teljes hasonulás	
Összeolvadás	
Rövidülés	
Kiesés	
A szavak szerkezete: Egyszerű és összetett szavak Szótó és toldalékok A képző, a jel, a rag	
V. Hangalak és jelentés	
Egyjelentésű szavak	A hangalak és a jelentés szerepe az írásbeli és szóbeli megnyilatkozásban Nyelvi humor Hangutánzó szavak a tanult idegen nyelvben
Többjelentésű szavak	
Azonos alakú szavak	
Rokon értelmű szavak	
Ellentétes jelentésű és hasonló alakú szavak	
Hangutánzó, hangulatfestő szavak	
VI. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	
Felelet, szóbeli beszámoló, vázlat	Az írásbeli megnyilatkozások műfajai, műfaji jellegzetességei A szövegalkotás fázisai A szövegalkotás mint tanulási módszer Kreatív írás
A leírás	
Az elbeszélés	
A párbeszéd	
A levél (hagyományos, elektronikus)	
A plakát, a meghívó	
A jellemzés	
VII. Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	
A hagyományos és digitális könyv- és könyvtárhasználat	Elméleti tananyag helyett gyakorlati feladatokat javasolunk: könyvtárak, múzeumok, kiállítások felkeresése,
Sajtótermékek jellemző jegyei	

	megtekintése
VIII. Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	
Szóelemek, szófajok	Tulajdonnevek köznevesülése
Az ige fogalma	Köznevek tulajdonnévvé válása
Az igeidők	Történelmi ragadványnevek
Az igemódok	Melléknevek főnevesülése
Az ige ragozása	Melléknevek metaforikus jelentése
A leggyakoribb igeképzők	Emberi tulajdonságok megjelenése az
Az igék helyesírása	állandósult szókapcsolatokban
A határozószó	A számnevek megjelenése az állandósult
A főnév	szókapcsolatokban, mondókákban
Személynevek és helyesírásuk	Karinthy Frigyes: Tegeződés
A földrajzi nevek és helyesírásuk	Többszófajúság
Az állatnevek, égitestek, márkanevek és helyesírásuk	Szófajváltás
Az intézménynevek, címek, díjak és helyesírásuk	Az állandósult szókapcsolatok és a szófajok
A melléknév	Az ige nevek kapcsolata a többi szófajjal
A melléknevek helyesírása	A névmások szerepe a mondat- és
A számnév	szövegépítésben
A számnév helyesírása	Hagyományos és digitális helyesírási szótárak
A névmások	és portálok használata
A személyes és birtokos névmás	A szófajok használatának nyelvhelyességi
A kölcsönös és visszaható névmás	kérdései
A mutató és kérdő névmás	
A vonatkozó, határozatlan és általános névmás	
Az ige nevek: A főnévi igenév A melléknévi igenév A határozói igenév	
Viszonyoszó, mondatszók	

Az 5–6. évfolyamon a magyar nyelv tantárgy alapóraszám: 136 óra

A Nemzeti alaptantervben előírt minimum 2 magyar nyelv óra.

A nyelvtan óraszámait úgy értendők, hogy minden témakör kiemelt feladata az írásbeli és szóbeli szövegértés és szövegalkotás folyamatos fejlesztése.

A témakörök áttekintő táblázata:

MAGYAR NYELV	
Témakör neve	Óraszám
Év eleji ismétlés	10
A kommunikáció alapjai	6
Helyesírás, nyelvhelyesség – játékosan	11
Állandósult szókapcsolatok	5
A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek	22
Hangalak és jelentés	8
Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	43
Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	57
Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	4
Félévi, évvégi felmérés	4
Összes óraszám:	170

MAGYAR NYELV

5. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 68 óra

Heti óraszám: 2 óra

AZ 5. ÉVFOLYAM TANANYAGTARTALMA

Ha a szaktanár úgy ítéli meg, hogy az órakeret 100%-át a törzsanyag tanítására kell fordítania, lemondhat a választás lehetőségéről.

TÖRZSANYAG az óraszám 80%-a	AJÁNLOTT ANYAG az óraszám 20%-a
Év eleji ismétlés – 5 óra	
Kommunikáció alapjai – 6 óra	
A jelek világa	A kommunikációs illemszabályok tudatosítása (üdvözlési szokások, SMS, chat)
A kommunikáció fogalma, tényezői	
A kommunikáció nem nyelvi jelei	
A kommunikációs kapcsolat	
A beszélgetés	
Helyesírás, nyelvhelyesség – játékosan – 11 óra	
Hang és betű, az ábécé	Helyesírási szótárak és helyesírási

Betűrend, elválasztás	tanácsadó portálok használata
Helyesírásunk alapelvei: a kiejtés elve	
Helyesírásunk alapelvei: a szóelemzés elve	
Helyesírásunk alapelvei: a hagyomány elve	
Helyesírásunk alapelvei: az egyszerűsítés elve	
Állandósult szókapcsolatok – 5 óra	
Szólások	Az állandósult szókapcsolatok szerepe a szövegépítésben (jelentésbeli és stilisztikai többlet)
Szóláshasonlatok	
Közmondások	
Szállóigék	
Köznyelvi metaforák	
A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek – 22 óra	
Hangképzés, fonéma	Beszédtechnika – folyamatosan, minden tanítási óra néhány percében
A magánhangzók csoportosítása	
Magánhangzótörvények: Hangrend Illeszkedés	
Mássalhangzótörvények: Részleges hasonulás Írásban jelöletlen és jelölt teljes hasonulás Összeolvadás Rövidülés Kiesés	
A szavak szerkezete: Egyszerű és összetett szavak Szótő és toldalékok A képző, a jel és a rag	
Hangalak és jelentés – 8 óra	
Egyjelentésű szavak	Nyelvi humor – egyes tanórákba beépítve
Többjelentésű szavak	
Azonos alakú szavak	
Rokonértelmű szavak	
Ellentétes és hasonló alakú szavak	
Hangutánzó, hangulatfestő szavak	
Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban – 7 óra	
Vázlat	Szövegalkotás fázisai A szövegalkotás mint tanulási módszer
Az elbeszélés	
A leírás	
A párbeszéd	
Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei – 2 óra	
A hagyományos és digitális könyv- és könyvtárhasználat	Könyvtárlátogatás
Félévi, évvégi felmérés – 2 óra	
ÖSSZESEN: 68 ÓRA	

TÉMAKÖR: A kommunikáció alapjai
ÓRASZÁM: 6 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése
- A kommunikáció nem nyelvi jeleinek megismerése, alkalmazása és üzenetének felismerése a mindennapi beszédhelyzetekben
- A nyelv zenei kifejezőeszközeinek megismerése, alkalmazása
- A hallás utáni szövegértési készség fejlesztése
- A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése
- Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása
- Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben
- Az önálló véleményalkotás készségének fejlesztése
- A jelek felismerése, elkülönítése, csoportosítása
- A kommunikáció tényezőinek megismerése
- A kommunikáció nem nyelvi jeleinek felismerése, alkalmazása
- A kommunikációs kapcsolat illemszabályainak tudatosítása, alkalmazása

FOGALMAK

természetes jelek, mesterséges jelek, jelrendszerek, feladó, címzett, üzenet, kód, csatorna, beszédhelyzet, arcjáték, gesztusok, testhelyzet, külső megjelenés, térköz; hangsúly, hanglejtés, tempó, hangerő, szünet, csend; megszólítás, bemutatkozás, bemutatás, kérdés, kérés

TÉMAKÖR: Helyesírás, nyelvhelyesség játékosan

ÓRASZÁM: 11 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az alapvető helyesírási szabályok megismerése (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve)
- A megismert helyesírási esetek felismerése írott szövegekben, és tudatos alkalmazása a szövegalkotásban

FOGALMAK

hang és betű, ábécé, helyesírási alapelv (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve) elválasztás, helyes kiejtés, nyelvi normáknak megfelelő mondatalkotás, határozóragok megfelelő használata

TÉMAKÖR: Állandósult szókapcsolatok

ÓRASZÁM: 5 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A szókincsfejlesztése, a nyelvhelyességi szabályok alkalmazása
- Az állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások értelmezése, szerkezetének, használati körének megfigyelése
- A leggyakoribb mindennapi metaforák jelentésszerkezetének megfigyelése a beszélt és írott szövegekben – játékos gyakorlatokkal

FOGALMAK

állandósult szókapcsolat, szólás, szóláshasonlat, közmondás, szállóige, köznyelvi metaforák

TÉMAKÖR: A nyelvi szintek: a beszédhang, a fonéma, a szóelemek, a szavak, az összetett szavak

ÓRASZÁM: 22 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése
- A nyelvi elemzőképesség fejlesztése
- A beszédhangok képzésének megismerése, csoportosításának alapjai
- A szavak szerkezetének felismerése
- A főbb szóelemek és funkciójuk (képző, jel, rag) felismerése, elkülönítése
- A szavak jelentésbeli és pragmatikai szerepének megfigyelése a kommunikációban
- Az alapszófajok (ige, főnév, melléknév, számnév, névmás) felismerése
- Nyelvi játékok, szójátékok, szóalkotás különféle módjainak megismerése, digitális programok használatával is

FOGALMAK

beszédhang, fonéma, magánhangzó, mássalhangzó, hangkapcsolódási szabályszerűségek, szó, szóelem, egyszerű szó, összetett szó

TÉMAKÖR: Hangalak és jelentés

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A hangalak és a jelentés kapcsolatának, illetve a jelentésmezőnek a felismerése
- Az egyjelentésű, a többjelentésű, az azonos alakú, az ellentétes jelentésű szavak, a rokon értelmű szavak, a hasonló alakú szavak, a hangutánzó és a hangulatfestő szavak jelentése, felismerése
- Gyakorlatszerzés a szavak jelentésviszonyainak sokféleségében

FOGALMAK

egyjelentésű, többjelentésű, hasonló alakú, ellentétes jelentésű, hangutánzó, hangulatfestő szavak, jelentésmező

TÉMAKÖR: Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Szöveghű, értő szövegolvasás gyakorlása
- Különböző megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása
- Reflektálás a szöveg tartalmára
- Olvasási stratégiák alkalmazása

- A szóbeli és írásbeli szövegalkotási készség fejlesztése
- A kreatív írás gyakorlása
- Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata
- Szövegtípusok I. (feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat) jellemzőinek felismerése, alkalmazása
- Szövegtípusok II. (elbeszélés, leírás, ~~jellemzés, könyvismertetés~~, hagyományos levél, elektronikus levél: e-mail) jellemzőinek felismerése, alkalmazása
- ~~Szövegtípusok III. (plakát, meghívó) jellemzőinek felismerése, alkalmazása~~
- Helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő alapvető szövegszerkesztési szabályok ismerete

FOGALMAK

elbeszélés, leírás, feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat, ~~jellemzés~~, levél, elektronikus levél, ~~plakát, meghívó, könyvismertető~~

TÉMAKÖR: Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A könyvtárak típusaival és jellemzőivel való ismerkedés
- Megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunka végzése a könyvtárban és digitális felületeken
- Az információ-keresés, –gyűjtés alapvető technikáinak gyakorlása
- ~~Képzőművészeti gyűjtemények megismerése vezetéssel~~
- Részvétel ~~múzeumpedagógiai és~~ könyvtárismereti foglalkozáson, és az azt előkészítő osztálytermi órán
- ~~Néhány sajtótermék szerkezetének, tartalmának áttekintése~~
- Megadott szempontok alapján reflexió megfogalmazása ~~a múzeumban, színházban,~~ könyvtárban szerzett tapasztalatokról

FOGALMAK

könyvtár, katalógus, digitális adattárak, ~~múzeum, kiállítás, gyűjtemény, sajtó, folyóirat, rovat, célesoport, könyvismertetés~~

A FEJLESZTÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYEI AZ 5. ÉVFOLYAM VÉGÉN- A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI TÉMAKÖRÖNKÉNT

A KOMMUNIKÁCIÓ ALAPJAI

A tanuló törekszik gondolatait érthetően, a helyzetnek megfelelően megfogalmazni, megfelelően alkalmazni a beszédet kísérő nem nyelvi jeleket.

A továbbhaladás minimum követelményei:

A tanuló:

- ismerje a legalapvetőbb nem nyelvi jeleket.
- képes legyen gondolatait érthetően megfogalmazni szóban és írásban egyaránt.

HELYESÍRÁS, NYELVHELYESSÉG – JÁTÉKOSAN

A tanuló törekszik a megismert alapvető helyesírási szabályok (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve) alkalmazására az iskolai és a mindennapi írásbeli szöveg-alkotása során. Helyesírási hibáinak javítását igyekszik egyre nagyobb önállósággal végezni.

A továbbhaladás minimum követelményei:

A tanuló:

- ismerje az alapvető helyesírási szabályokat, az ezt ellenőrző feladatlapot legalább elégségesre oldja meg
- legalább 10 feladatból álló gyakorlást készítsen

ÁLLANDÓSULT SZÓKAPCSOLATOK

A tanuló próbálja a megismert új szavakat, szólásokat, közmondásokat, köznyelvi metaforákat aktív szókincsében is alkalmazni.

A NYELVI SZINTEK: A BESZÉDHANG, A FONÉMA, A SZÓELEMEK, A SZAVAK, AZ ÖSSZETETT SZAVAK

A tanuló képes megkülönböztetni a magánhangzókat és a mássalhangzókat. Beszédében tudja alkalmazni a magánhangzótörvényeket (hangrend, illeszkedés).

Meg tudja különböztetni a szótót és a toldalékokat.

A továbbhaladás minimum követelményei:

A tanuló:

- képes legyen megkülönböztetni a magán- és mássalhangzókat
- a magánhangzótörvényeket helyesen alkalmazza
- tudja megkülönböztetni a szótót és a toldalékokat

HANGALAK ÉS JELENTÉS

A tanuló megfelelően tudja használni a rokon értelmű, azonos alakú és többjelentésű szavakat, valamint törekszik a hasonló alakú szavak megfelelő használatára beszédében és az írásbeli szövegalkotásában.

A továbbhaladás minimum követelményei:

A tanuló:

- ismerje fel a hangutánzó és ellentétes jelentésű szavakat
- megfelelően tudja használni a rokon értelmű azonos alakú és többjelentésű szavakat

SZÖVEGÉRTÉS ÉS SZÖVEGALKOTÁS A GYAKORLATBAN

Képes mások rövidebb szóbeli üzeneteinek, rövidebb hallott történeteknek a megértésére, összefoglalására, továbbadására.

Az írott felületen megjelenő olvasott szövegek globális (átfogó) megértése, a szövegből az információk visszakeresése mellett képes újabb és újabb szövegértési stratégiákat megismerni (pl.: szintézis, szelektív olvasás) azokat alkalmazni.

Felismeri a szövegértés folyamatát, annak megfigyelésével képes saját módszerét fejleszteni, hibás olvasási szokásaira megfelelő javító stratégiát találni, és azt alkalmazni.

Ismeri és alkalmazni tudja a legalapvetőbb anyaggyűjtési, vázlatkészítési módokat.

Képes önállóan a tanult hagyományos (elbeszélés, leírás) rövid szöveget alkotni, valamint SMS-t írni. Törekszik az igényes, pontos és helyes fogalmazásra, írásra.

A továbbhaladás minimum követelményei:

A tanuló:

- képes legyen az írásos szövegek megértésére, halott, olvasott szöveg tartalmának összefoglalására
- tudjon írni önállóan vázlatot egy kijelölt szövegből
- a tanév során legalább kettő fogalmazást írjon meg önállóan (elbeszélés és leírás)

KÖNYV- ÉS KÖNYVTÁRHASZNÁLAT, A KULTÚRA HELYSZÍNEI

Képes önálló feladatvégzésre az információgyűjtés és ismeretszerzés módszereinek alkalmazásával (kézikönyvek és korosztálynak szóló ismeretterjesztő források).

MAGYAR NYELV

6. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 102 óra

Heti óraszám: 3 óra

A 6. ÉVFOLYAM TANANYAGTARTALMA:

Magyar nyelvtan	
TÖRZSANYAG az óraszám 80%-a	AJÁNLOTT ANYAG az óraszám 20%-a
Év eleji ismétlés – 5 óra	
Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók – 57 óra	
Szóelemek, szófajok	Tulajdonnevek köznevesülése
Az ige fogalma	Köznevek tulajdonnévvé válása
Az igeidők	Történelmi ragadványnevek
Az igemódok	Melléknevek főnevesülése
Az ige ragozása	Melléknevek metaforikus jelentése
A leggyakoribb igeképzők	Emberi tulajdonságok megjelenése az állandósult szókapcsolatokban
Az igék helyesírása	A számnevek megjelenése az állandósult szókapcsolatokban, mondókákban
A határozószó	Karinthy Frigyes: Tegeződés
A főnév	Többszófajúság
Személynevek és helyesírásuk	Szófajváltás
A földrajzi nevek és helyesírásuk	Az állandósult szókapcsolatok és a szófajok
Az állatnevek, égitestek, márkanevek és helyesírásuk	Az ige nevek kapcsolata a többi szófajjal
Az intézménynevek, címek, díjak és helyesírásuk	A névmások szerepe a mondat- és

A melléknév	szövegépítésben Hagyományos és digitális helyesírási szótárak és portálok használata A szófajok használatának nyelvhelyességi kérdései
A melléznevek helyesírása	
A számnév	
A számnév helyesírása	
A névmások	
A személyes és birtokos névmás	
A kölcsönös és visszaható névmás	
A mutató és kérdő névmás	
A vonatkozó, határozatlan és általános névmás	
Az igenevek: A főnévi igenév A melléknévi igenév A határozói igenév	
Viszonyszók, mondatszók	
Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban – 36 óra	
A levél (hagyományos, elektronikus)	Az írásbeli megnyilatkozások műfajai, műfaji jellegzetességei A szövegalkotás fázisai Kreatív írás
A plakát, a meghívó	
A jellemzés	
Készüljünk a kompetenciamérésre!	
Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei – 2 óra	
A hagyományos és digitális könyv- és könyvtárhasználat	Könyvtárlátogatás
Sajtótermékek jellemző jegyei	
Félévi, évvégi felmérés – 2 óra	
ÖSSZESEN:	102 ÓRA

TÉMAKÖR: Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók

JAVASOLT ÓRASZÁM: 55 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Helyesírási készség fejlesztése
- A szójelentés, a metaforikus jelentés, a több szófajúság megismerése
- A szavak jelentésbeli szerepe és gyakorlati alkalmazása a szóbeli és írásbeli kommunikációban
- A szófajok felismerése, helyes leírása a mondatban és a szövegben: ige, főnév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, viszonzók, mondatszók
- Az iskolai helyesírási segédeszközök: szótár, szabályzat és helyesírási portálok önálló használata
- Különböző megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása
- Szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése
- Reflektálás a szöveg tartalmára
- A szöveghű és értő szövegolvasás gyakorlása

- A hagyományos és a digitális íráshasználat fejlesztése
- A kreatív írás gyakorlása
- A helyesírási készség fejlesztése
- A mérlegelő gondolkodás fejlesztése
- A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése
- A nyelvi elemzőkészség kialakítása

FOGALMAK

szó, szóelem, szófajok: ige, főnév, melléknév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, viszonzyszók, mondatszók

TÉMAKÖR: Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban

JAVASOLT ÓRASZÁM: 36 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Szöveghű, értő szövegolvasás gyakorlása
- Különböző megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása
- Reflektálás a szöveg tartalmára
- Olvasási stratégiák alkalmazása
- A szóbeli és írásbeli szövegalkotási készség fejlesztése
- A kreatív írás gyakorlása
- Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata
- Szövegtípusok I. (feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat) jellemzőinek felismerése, alkalmazása
- Szövegtípusok II. (elbeszélés, leírás, jellemzés, könyvismertetés, hagyományos levél, elektronikus levél: e-mail) jellemzőinek felismerése, alkalmazása
- Szövegtípusok III. (plakát, meghívó) jellemzőinek felismerése, alkalmazása
- Helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő alapvető szövegszerkesztési szabályok ismerete

FOGALMAK

elbeszélés, leírás, feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat, jellemzés, levél, elektronikus levél, plakát, meghívó, könyvismertető

TÉMAKÖR: Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszíne

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A könyvtárak típusaival és jellemzőivel való ismerkedés
- Megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunka végzése a könyvtárban és digitális felületeken
- Az információ-keresés, –gyűjtés alapvető technikáinak gyakorlása
- Részvétel könyvtárismereti foglalkozáson
- Néhány sajtótermék szerkezetének, tartalmának áttekintése
- Megadott szempontok alapján reflexió megfogalmazása a könyvtárban szerzett tapasztalatokról

FOGALMAK

könyvtár, katalógus, digitális adattárak, sajtó, folyóirat, rovat, célcsoport, könyvismertetés

A FEJLESZTÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYEI A 6. ÉVFOLYAM VÉGÉN- A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI TÉMAKÖRÖNKÉNT

Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók

Ismerje fel a szófajokat, tudja a helyesírásukat: ige, főnév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, viszonzók, mondatszók

Használja önállóan az iskolai helyesírási segédeszközöket: szótár, szabályzat és helyesírási portálok.

Értse meg a különféle megjelenésű és típusú szövegeket.

Tudjon reflektálni a szöveg tartalmára.

Törekedjen a szöveghű és értő szövegolvasásra.

A tanuló törekszik gondolatait érthetően, a helyzetnek megfelelően megfogalmazni, megfelelően alkalmazni a beszédet kísérő nem nyelvi jeleket.

A továbbhaladás minimum követelményei:

A tanuló:

- ismerje fel a szófajokat, tudja a helyesírásukat: ige, főnév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, viszonzók, mondatszók
- törekedjen a szöveghű és értő szövegolvasásra
- képes legyen gondolatait érthetően megfogalmazni szóban és írásban egyaránt.

SZÖVEGÉRTÉS ÉS SZÖVEGALKOTÁS A GYAKORLATBAN

Képes mások rövidebb szóbeli üzeneteinek, rövidebb hallott történeteknek a megértésére, összefoglalására, továbbadására.

Az írott felületen megjelenő olvasott szövegek globális (átfogó) megértése, a szövegből az információk visszakeresése mellett képes újabb és újabb szövegértési stratégiákat megismerni (pl.: szintézis, szelektív olvasás) azokat alkalmazni.

Felismeri a szövegértés folyamatát, annak megfigyelésével képes saját módszerét fejleszteni, hibás olvasási szokásaira megfelelő javító stratégiát találni, és azt alkalmazni.

Ismeri és alkalmazni tudja a legalapvetőbb anyaggyűjtési, vázlatkészítési módokat.

Képes önállóan a tanult hagyományos (elbeszélés, leírás, jellemzés, levél) rövid szöveget alkotni, valamint SMS-t írni. Törekszik az igényes, pontos és helyes fogalmazásra, írásra.

Felismeri a különböző szövegtípusokat:

Szövegtípusok I. (feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat)

Szövegtípusok II. (elbeszélés, leírás, jellemzés, könyvismertetés, hagyományos levél, elektronikus levél: e-mail)

Szövegtípusok III. (plakát, meghívó)

A továbbhaladás minimum követelményei:

A tanuló:

- képes legyen az írásos szövegek megértésére, hallott, olvasott szöveg tartalmának összefoglalására
- tudjon írni önállóan vázlatot egy kijelölt szövegből

- a tanév során legalább három fogalmazást írjon meg önállóan (elbeszélés, leírás, jellemzés)
- az olvasott szövegből tudja visszakeresni a zárt végű kérdések válaszait
- törekedjen a szövegértési feladatok önálló megoldására.

KÖNYV- ÉS KÖNYVTÁRHASZNÁLAT, A KULTÚRA HELYSZÍNEI

Képes önálló feladatvégzésre az információgyűjtés és ismeretszerzés módszereinek alkalmazásával (kézikönyvek és korosztálynak szóló ismeretterjesztő források). Ismeri néhány sajtótermék szerkezetét, tartalmát.

A továbbhaladás minimum követelményei:

A tanuló:

- Képes önálló feladatvégzésre az információgyűjtés és ismeretszerzés módszereinek alkalmazásával (kézikönyvek és korosztálynak szóló ismeretterjesztő források).

7–8. ÉVFOLYAM

A 7–8. évfolyamon tovább folytatódik az ismeretek bővítése, a kompetenciák fejlesztése (azaz megerősítése, finomítása, hatékonyságuk, változékonyságuk növelése), és az érzelmi nevelés. Ennek a tanítási-tanulási szakasznak a végére a tanulók biztos szövegértési készséggel rendelkeznek, szövegalkotási képességeiket folyamatosan bővíteni kell. Cél, hogy a 8. évfolyam végére a tanulók értőn alkalmazzák a nyelvi ismereteiket: értsék anyanyelvük szerkezetét, grammatikáját, össze tudják vetni anyanyelvük sajátosságait az általuk tanult idegen nyelv sajátosságaival. Ismerjék fel az adott kommunikációs helyzetet, ennek megfelelően az általuk tanult műfajokban, írásban és szóban helyesen és pontosan, a magyar nyelv szabályai szerint fejezzék ki magukat.

Tudják alkalmazni a digitális szövegalkotás és -befogadás módjait. Képesek legyenek saját véleményüket logikusan kifejteni, érvelni, s tanulják meg a toleráns nyelvhasználatot. Ezek birtokában tudnak a tanulók egymással együttműködni, csapatban és párban dolgozni, így tudják megérteni egymás gondolatait, és saját gondolataikat a lehető legpontosabban elmondani, megértetni másokkal. Ez teremt lehetőséget a személyiségük fejlesztésére, érzelmi nevelésükre is.

A 7–8. évfolyamon a tanulók a magyar nyelv rendszerének további szintjeit ismerik meg. A nyelvi oktatás középpontjában továbbra is a szövegértés és a szövegalkotás tanítása áll. A tanult nyelvi szintek nyelvtani ismereteit a diákok a szövegek értelmezésében, a szövegalkotásban és az idegen nyelv tanulásában betöltött szerepük szerint vizsgálják. Ennek a tananyagának a középpontjában az egyszerű és összetett mondatok, az állandósult szókapcsolatok állnak. A funkcionális nyelvhasználati ismeretek mellett a tanulók elhelyezik a magyar nyelvet a világ nyelvei között, tájékozódnak a magyar nyelv történetének főbb állomásairól, közben többféle szövegépítő eljárással, kommunikációs technikával találkozhatnak.

A nyelvtanításban fontos szerepet kap az egyéni fejlesztés. A tanulás tanítása (elemző olvasás, kulcsszavak, lényegkiemelés, vázlatírás, gondolati váz elkészítése, szövegalkotás) a magyar nyelv tanításának is lehetősége és feladata.

Magyar nyelvből a 8. évfolyamon félévkor a tanulók anyanyelvi ismereteit záró felméréssel kell mérni.

A 7–8. ÉVFOLYAM TANANYAG-TARTALMA:

Magyar nyelvtan	
TÖRZSANYAG (óraszám 80%-a)	AJÁNLOTT TANANYAG az óraszám 20%-a
I. Kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	
Kommunikáció szóban és írásban	Kommunikációs helyzetek paródiái, karikatúrái Hagyományos és digitális iskolaújság szerkesztése: műfajok, szerkesztők, szerkesztési elvek A reklám médiumai, műfajai, hatásai Nyelvhelyesség és kommunikációs zavar
Alkalmi beszéd, ünnepi beszéd, köszöntő	
Hozzászólás, felszólalás, kiselőadás	
Vita és érvelés	
Kommunikációs zavar	
A tömegkommunikáció szerepe, feladatai, tájékoztató és véleményközlő műfajai	
Reklám, hirdetés, apróhirdetés	

II. Mondat a szövegben – egyszerű mondat részei, az alá- és mellérendelő szó szerkezetek, a szóösszetételek	
A mondat a szövegben, a mondatok csoportosítása	A mondatrészek és stilisztikai szerepük: nominális és verbális stílus Vonzatok és mondat szerkezetek A vonzatok vizsgálata a tanult idegen nyelvben, összevetése a magyar nyelv sajátosságaival A szó szerkezetek jelentéstömörítő szerepe, különös tekintettel az állandósult szókapcsolatokra A szóösszetételek jelentéstömörítő szerepe, különös tekintettel az állandósult szókapcsolatokra
Az állítmány	
Az alany	
A tárgy	
Határozók	
Hely-, idő-, állapot- és módhatározó	
Eszköz-, társ-, részes-, ok-, cél- és állandó határozó	
A jelzők	
Minőség-, mennyiség-, birtokos és értelmező jelző)	
A mellé- és alárendelő szó szerkezet	
Az egyszerű mondat szerkezete	
Az egyszerű mondat helyesírása	
Szóképzés	
Alárendelő szóösszetételek	
Mellérendelő szóösszetételek	
III. A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, ritkább szóalkotási módok – játékos feladatokkal	
A köznyelv és csoportnyelvek	A nagy magyar nyelvjárások hangtani, szóképzéssel jellemzőinek összevetése digitális anyagok segítségével Torz mozaikszavak stílushatásai
Nyelvjárások	
Ritkább szóalkotási módok	
Mozaikszók, ikerszók és szórövidülések	
IV. Könyvtárhasználat	
V. Készüljünk a felvételre!	
VI. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	
A szöveg megszerkesztettsége, szerkezeti egységei Szövegtípusok és műfaji, retorikai, stilisztikai jellemzői Az érv és a cáfolat	Érvtípusok Egyenes érvelés, inverz érvelés
VII. Összetett mondat a szövegben	
A mellérendelő összetett mondat	A többszörösen összetett mondat Körmondatok az irodalmi művekben Az idézés fajtái
Az alárendelő összetett mondatok	
A sajátos jelentés tartalmú mellékmondat	
Az összetett mondat helyesírása	
Az idézés	
VIII. Nyelvtörténet, a nyelvrokonság kérdései - játékosan	
A nyelvek osztályozása nyelvtípusok szerint	A rovásírás írásjegyei, fellelhető rovásírást nyelvméleink A jövevényszavak jelentésváltozásai A nyelvújítás mulatságos túlkapásai
Nyelvünk eredete, rokonsága	
Nyelvtörténet, nyelvmélekek	
Nyelvújítás	

A témakörök áttekintő táblázata:

MAGYAR NYELV	
Témakör neve	Óraszám
Év eleji ismétlés	10
A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	6
Mondat a szövegben – egyszerű mondat részei, mellérendelő szószerkezet	64
A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, szóalkotási módok – játékos feladatokkal	6
Könyvtárhasználat	2
Készüljünk a felvételire!	10
Szövegértés, szövegalkotás	4
Összetett mondat a szövegben	26
Nyelvtörténet, nyelvrokonság – játékosan	4
Félévi, évvégi felmérés	4
Összes óraszám:	136

MAGYAR NYELV

7. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 68 óra

Heti óraszám: 2 óra

A 7. ÉVFOLYAM TANANYAG-TARTALMA:

Magyar nyelvtan	
TÖRZSANYAG (óraszám 80%-a)	AJÁNLOTT TANANYAG az óraszám 20%-a
Év eleji ismétlés – 5 óra	
Kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése – 4 óra	
Kommunikáció szóban és írásban	Kommunikációs helyzetek paródiái, karikatúrái Hagyományos és digitális iskolaújság szerkesztése: műfajok, szerkesztők, szerkesztési elvek A reklám médiumai, műfajai, hatásai Nyelvhelyesség és kommunikációs zavar
Alkalmi beszéd, ünnepi beszéd, köszöntő	
Hozzászólás, felszólalás, kiselőadás	
Kommunikációs zavar	
A tömegkommunikáció szerepe, feladatai, tájékoztató és véleményközlő műfajai	
Reklám, hirdetés, apróhirdetés	
Mondat a szövegben – egyszerű mondat részei – 54 óra	
A mondat a szövegben, a mondatok csoportosítása	A mondatrészek és stilisztikai szerepük: nominális és verbális stílus Vonzatok és mondat szerkezetek A vonzatok vizsgálata a tanult idegen nyelvben, összevetése a magyar nyelv sajátosságaival A szó szerkezetek jelentéstömörítő szerepe, különös tekintettel az állandósult szókapcsolatokra A szóösszetételek jelentéstömörítő szerepe, különös tekintettel az állandósult szókapcsolatokra
Az állítmány	
Az alany	
A tárgy	
Határozók	
Hely-, idő-, állapot- és módhatározó	
Eszköz-, társ-, részes-, ok-, cél- és állandó határozó	
A jelzők	
Minőség-, mennyiség-, birtokos és értelmező jelző)	
A mellé- és alárendelő szó szerkezet	
Az egyszerű mondat szerkezete	
Az egyszerű mondat helyesírása	
Könyvtárhasználat – 1 óra	
Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban – 2 óra	
A szöveg megszerkesztettsége, szerkezeti egységei Szövegtípusok és műfaji, retorikai, stilisztikai jellemzői	
Félévi, évvégi felmérés – 2 óra	
Összes óraszám:	68 óra

Témakör: A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése

Javasolt óraszám: 4 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése
- A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése
- A kommunikáció nem nyelvi jeleinek alkalmazása mindennapi helyzetekben
- A kommunikációs zavar felismerése, néhány megismert korrekciós lehetőség alkalmazása
- A szövegértési készség fejlesztése
- A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése
- Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása
- Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben
- Az önálló véleményalkotás készségének fejlesztése
- Az önálló tanulási és ismeretszerzési képesség fejlesztése hagyományos és digitális források, eszközök használatával
- A tömeg- és digitális kommunikáció jellemzőinek megismerése
- A kommunikációs zavar felismerése, javítása

FOGALMAK

tömegkommunikáció, kommunikációs zavar, vélemény

TÉMAKÖR: Mondat a szövegben – az egyszerű mondat részei

Javasolt óraszám: 54 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése
- A nyelvi elemzőkészség fejlesztése
- A nyelv változásainak megfigyelése
- A helyesírási készség fejlesztése
- A mondatfajták azonosítása a közlési szándék szerint a beszélt és az írott nyelvben
- Egyszerű mondat típusainak felismerése, elemzése
- Az egyszerű mondat központosítása
- A mondatrészek megtanulása (alany, állítmány, tárgy, határozók [időhatározó, helyhatározó, részeshatározó, mód- és állapothatározó, ok-és célhatározó, eszköz- és társhatározó, állandó határozó]), jelző [minőségjelző, birtokos jelző, mennyiségjelző, értelmező]
- Digitális és papíralapú iskolai helyesírási segédeszközök: szótárak és szabályzatok és helyesírási portálok önálló használata

FOGALMAK

egyszerű szó, összetett szó, mondatrészek, szószerkezetek (alárendelő: alanyos, tárgyas, határozós, jelzős; mellérendelő: kapcsolatos, ellentétes, választó, magyarázó, következtető)

TÉMAKÖR: Könyvtárhasználat

JAVASOLT ÓRASZÁM: 1 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A szövegek sajátosságainak megfigyeltetése, főbb fajtáinak tudatosítása: lineáris és nem lineáris, hagyományos és digitális szövegek
- Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata

FOGALMAK

szöveg, hagyományos szöveg, digitális szöveg, lineáris szöveg, nem lineáris szöveg

TÉMAKÖR: Szövegértés és szövegalkotás

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Különböző megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása
- A szövegtípusok műfaji, retorikai és stilisztikai jellemzőinek megismerése, áttekintése

FOGALMAK

elbeszélés, leírás, jellemzés

A FEJLESZTÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYEI A 7. ÉVFOLYAM VÉGÉN- A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI TÉMAKÖRÖNKÉNT

A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése

A kommunikáció nem nyelvi jeleit alkalmazza a mindennapi helyzetekben.

Felismeri a kommunikációs zavart, alkalmazza a megismert korrekciós lehetőségeket.

Aktívan részt vesz a különböző kommunikációs helyzetekben.

A tanuló törekszik gondolatait érthetően, a helyzetnek megfelelően megfogalmazni, megfelelően alkalmazni a beszédet kísérő nem nyelvi jeleket.

A továbbhaladás minimum követelményei:

A tanuló:

- képes legyen gondolatait érthetően megfogalmazni szóban és írásban egyaránt
- ismerje a legalapvetőbb nem nyelvi jeleket
- ismerje fel a kommunikációs zavart és alkalmazza a megismert korrekciós lehetőségeket.

Mondat a szövegben – az egyszerű mondat részei

Ismerje a nyelv szerkezeti egységeit és azok funkcióit.

A beszélt és az írott nyelvben tudja azonosítani és a közlési szándék szerint helyesen alkalmazni a mondatfajtákat.

Ismerje fel és tudja elemezni az egyszerű mondat típusait.

Használja helyesen az egyszerű mondat központosítását.

Helyesen alkalmazza az összetett szavak helyesírásának alapvető szabályait

Ismerje a mondatrészeket (alany, állítmány, tárgy, határozók [időhatározó, helyhatározó, részeshatározó, mód- és állapothatározó, ok-és célhatározó, eszköz- és társhatározó, állandó határozó]), jelző [minőségjelző, birtokos jelző, mennyiségjelző, értelmező].

Képes a digitális és papíralapú iskolai helyesírási segédeszközök önálló használatára: szótárak és szabályzatok és helyesírási portálok.

A továbbhaladás minimum követelményei:

A tanuló:

- ismerje fel és tudja elemezni az egyszerű mondat típusait
- helyesen alkalmazza az összetett szavak helyesírásának alapvető szabályait
- ismerje a mondatrészeket (alany, állítmány, tárgy, határozók [időhatározó, helyhatározó, részeshatározó, mód- és állapothatározó, ok-és célhatározó, eszköz- és társhatározó, állandó határozó]), jelző [minőségjelző, birtokos jelző, mennyiségjelző, értelmező].

Könyvtárhasználat

Képes a szövegek sajátosságainak megfigyelésére, főbb fajtáinak tudatosítására: lineáris és nem lineáris, hagyományos és digitális szövegek

Tudja használni a digitális és/vagy nyomtatott szótárakat.

A továbbhaladás minimum követelményei:

A tanuló:

- képes önálló feladatvégzésre az információgyűjtés és ismeretszerzés módszereinek alkalmazásával (kézikönyvek és korosztálynak szóló ismeretterjesztő források).

Szövegértés és szövegalkotás

Képes különféle megjelenésű és típusú szövegek megértésére és alkotására

Ismeri a szövegtípusok műfaji, retorikai és stilisztikai jellemzőit.

A továbbhaladás minimum követelményei:

A tanuló:

- legyen képes az írásos szövegek megértésére, hallott, olvasott szöveg tartalmának összefoglalására
- tudjon írni önállóan vázlatot egy kijelölt szövegből
- a tanév során legalább kettő fogalmazást írjon meg önállóan.

MAGYAR NYELV

8. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 68 óra

Heti óraszám: 2 óra

A 8. ÉVFOLYAM TANANYAG-TARTALMA:

Magyar nyelvtan	
TÖRZSANYAG (óraszám 80%-a)	AJÁNLOTT TANANYAG az óraszám 20%-a
Év eleji ismétlés – 5 óra	
I. Kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése – 2 óra	
Vita és érvelés	Nyelvhelyesség és kommunikációs zavar
II. Mondat a szövegben – az alá- és mellérendelő szó szerkezetek, a szóösszetételek – 10 óra	
Szóképzés	A szó szerkezetek jelentéstömörítő szerepe, különös tekintettel az állandósult szókapcsolatokra A szóösszetételek jelentéstömörítő szerepe, különös tekintettel az állandósult szókapcsolatokra
Alárendelő szóösszetételek	
Mellérendelő szóösszetételek	
III. A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, ritkább szóalkotási módok – játékos feladatokkal – 6 óra	
A köznyelv és csoportnyelvek	A nagy magyar nyelvjárások hangtani, szóképzéssel jellemzőinek összetevése digitális anyagok segítségével Torz mozaikszavak stílushatásai
Nyelvjárások	
Ritkább szóalkotási módok	
Mozaikszók, ikerszók és szórövidülések	
IV. Könyvtárhasználat – 1 óra	
V. Készüljünk a felvételre! – 10 óra	
VI. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban – 2 óra	
Az érv és a cáfolat	Érvtípusok Egyenes érvelés, inverz érvelés
VII. Összetett mondat a szövegben – 26 óra	
A mellérendelő összetett mondat	A többszörösen összetett mondat Körmondatok az irodalmi művekben Az idézés fajtái
Az alárendelő összetett mondatok	
A sajátos jelentés tartalmú mellékmondat	
Az összetett mondat helyesírása	
Az idézés	
VIII. Nyelvtörténet, a nyelvrokonság kérdései – játékosan – 4 óra	
A nyelvek osztályozása nyelvtípusok szerint	A rovásírás írásjegyei, fellelhető rovásírási nyelveink A jövevényszavak jelentésváltozásai A nyelvújítás mulatságos túlkapásai
Félévi, évvégi felmérés – 2 óra	
Összes óraszám:	68 óra

Témakör: A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése

Javasolt óraszám: 2 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése
- A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése
- A kommunikáció nem nyelvi jeleinek alkalmazása mindennapi helyzetekben
- A kommunikációs zavar felismerése, néhány megismert korrekciós lehetőség alkalmazása
- A szövegértési készség fejlesztése
- A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése
- Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása
- Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben
- A közéleti megnyilatkozás alapjainak elsajátítása
- Az önálló véleményalkotás készségének fejlesztése
- Az önálló tanulási és ismeretszerzési képesség fejlesztése hagyományos és digitális források, eszközök használatával
- A tömeg- és digitális kommunikáció jellemzőinek megismerése
- A kommunikációs zavar felismerése, javítása
- Vita- és érvelési kultúra elsajátítása
- A közéleti beszédformák (felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd) felismerése és alkalmazása

FOGALMAK

tömegkommunikáció, kommunikációs zavar, vélemény, vita, érv, cáfolat, hozzászólás, felszólalás, alkalmi beszéd

TÉMAKÖR: Mondat a szövegben – az alá- és mellérendelő szószerkezetek, a szóösszetételek

Javasolt óraszám: 10 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése
- A nyelvi elemzőkészség fejlesztése
- A nyelv változásainak megfigyelése
- A helyesírási készség fejlesztése
- A mondatfajták azonosítása a közlési szándék szerint a beszélt és az írott nyelvben
- Egyszerű mondat típusainak felismerése, elemzése
- Az egyszerű mondat központosítása
- Az összetett szavak helyesírásának alapvető szabályai
- A mellérendelő és az alárendelő szószerkezet fajtáinak megismerése, elemzése
- A mondatrészek megtanulása (alany, állítmány, tárgy, határozók [időhatározó, helyhatározó, részeshatározó, mód- és állapothatározó, ok-és célhatározó, eszköz- és társhatározó, állandó határozó]), jelző [minőségjelző, birtokos jelző, mennyiségjelző, értelmező]

- A szórend és a mondatjelentés kapcsolatának vizsgálata
- A szó elsődleges jelentésének, illetve a metaforikus jelentésnek elkülönítése, tudatos alkalmazása
- A főbb szóalkotási módok (szóösszetétel, szóképzés) ismerete
- Az összetett szavak alapvető helyesírási szabályainak elsajátítása
- Digitális és papíralapú iskolai helyesírási segédeszközök: szótárak és szabályzatok és helyesírási portálok önálló használata

FOGALMAK

egyszerű szó, összetett szó, mondatrészek, szószerkezetek (alárendelő: alanyos, tárgyas, határozós, jelzős; mellérendelő: kapcsolatos, ellentétes, választó, magyarázó, következtető); szóösszetétel, szóképzés, szórend

TÉMAKÖR: A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, szóalkotási módok – játékos feladatokkal

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az anyanyelv állandóságának és változásának tudatosítása
- A nyelv főbb változatainak megismertetése (köznyelv, irodalmi nyelv, csoportnyelvek)
- A nyelvek megjelenési formáinak ismerete
- A tanuló környezetében előforduló nyelvjárás néhány jellegzetességének megfigyelése
- A nyelvi tolerancia kialakítása, fejlesztése
- A tanuló környezetében előforduló nyelvváltozatok azonosítása
- Anyanyelv, idegen nyelv, nemzetiségi nyelv összevetése

FOGALMAK

irodalmi nyelv, köznyelv, nyelvjárás, csoportnyelv, ifjúsági nyelv, jelnyelv

TÉMAKÖR: Könyvtárhasználat

JAVASOLT ÓRASZÁM: 1 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A szövegek sajátosságainak megfigyeltetése, főbb fajtáinak tudatosítása: lineáris és nem lineáris, hagyományos és digitális szövegek
- Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata

FOGALMAK

szöveg, hagyományos szöveg, digitális szöveg, lineáris szöveg, nem lineáris szöveg

TÉMAKÖR: Készüljünk a felvételire!

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A tanult hangtani, alaktani ismeretek megfigyeltetése és felismerése a szavakban
- A szófajok és mondatfajták megfigyeltetése és felismerése a szövegben
- A szókincs fejlesztése

- Az állandósult szókapcsolatok, a szólások, a közmondások, a szállóigék értelmezése
- A szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése
- Az olvasmány-feldolgozási stratégiák gyakoroltatása
- Reflektálás a szöveg tartalmára
- A szöveghű, értő szövegolvasás gyakoroltatása
- A hagyományos és a digitális írás fejlesztése
- Kreatív írásgyakorlatok alkalmazása
- A helyesírási készség fejlesztése
- A mérlegelő gondolkodás fejlesztése
- A megtanult szövegtípusok jellemzőinek felismerése és alkalmazása
- Helyesírási, nyelvhelyességi szabályoknak és a szövegtípusoknak megfelelő hagyományos és digitális szövegszerkesztési szabályok átisméltése

FOGALMAK

Az eddig tanult fogalmak átisméltése

TÉMAKÖR: Szövegértés és szövegalkotás

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Különböféle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása
- A szövegtípusok műfaji, retorikai és stilisztikai jellemzőinek megismerése, áttekintése

FOGALMAK

elbeszélés, leírás, jellemzés, érvelés, cáfolat

TÉMAKÖR: Összetett mondat a szövegben

JAVASOLT ÓRASZÁM: 26 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A mondatfajták felismerése a közlési szándék és szerkezet szerint
- Az összetett mondatok típusainak megismerése
- Alárendelő és mellérendelő összetett mondatok elkülönítése
- A központosítás megtanulása az összetett mondatban
- Az idézés szabályainak elsajátítása

FOGALMAK

összetett mondat, alárendelés, mellérendelés, logikai viszonyok; idézet, idézés

TÉMAKÖR: Nyelvtörténet, nyelvrokonság - játékosan

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- a nyelv állandóságának és változásának megfigyelése különböző korok szövegeiben
- a szókincs változása, régi kifejezések, jövevényszavak gyűjtése irodalmi és beszélt nyelvi szövegekből
- a nyelvújítás és a nyelvújítók néhány szóalkotási módjának megismerése

- a magyar nyelv eredete, a nyelvrokonság hipotéziseinek megismerése

FOGALMAK

rovásírás, nyelvemlék, nyelvújítás, nyelvcsalád, nyelvrokonság, jövevényszó

A FEJLESZTÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYEI A 7. ÉVFOLYAM VÉGÉN- A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI TÉMAKÖRÖNKÉNT

A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése

A kommunikáció nem nyelvi jeleit alkalmazza a mindennapi helyzetekben.

Felismeri a kommunikációs zavart, alkalmazza a megismert korrekciós lehetőségeket.

Aktívan részt vesz a különböző kommunikációs helyzetekben.

A tanuló törekszik gondolatait érthetően, a helyzetnek megfelelően megfogalmazni, megfelelően alkalmazni a beszédet kísérő nem nyelvi jeleket.

Elsajátítja közéleti megnyilatkozás alapjait.

Képes az önálló véleményalkotásra.

Képes önálló tanulásra és ismeretszerzésre a hagyományos és digitális források, eszközök használatával.

Ismeri a tömeg- és digitális kommunikáció jellemzőit.

Sajátítsa el a vita- és érvelési kultúrát.

Ismerje fel a közéleti beszédformákat (felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd).

A továbbhaladás minimum követelményei:

A tanuló:

- képes legyen gondolatait érthetően megfogalmazni szóban és írásban egyaránt
- ismerje a legalapvetőbb nem nyelvi jeleket
- ismerje fel a kommunikációs zavart és alkalmazza a megismert korrekciós lehetőségeket
- legyen képes önálló tanulásra és ismeretszerzésre a hagyományos és digitális források, eszközök használatával.

Mondat a szövegben – az alá- és mellérendelő szószerkezetek, a szóösszetételek

Ismeri a mellérendelő és az alárendelő szószerkezet fajtáit, képes azok elemzésére.

Ismeri a főbb szóalkotási módokat (szóösszetétel, szóképzés).

Képes a digitális és papíralapú iskolai helyesírási segédeszközök önálló használatára: szótárak és szabályzatok és helyesírási portálok.

A továbbhaladás minimum követelményei:

A tanuló:

- ismeri a mellérendelő és az alárendelő szószerkezet fajtáit, képes azok elemzésére
- ismeri a főbb szóalkotási módokat (szóösszetétel, szóképzés).

A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, szóalkotási módok – játékos feladatokkal

Ismeri a nyelv főbb változatait (köznyelv, irodalmi nyelv, csoportnyelvek).

A tanuló környezetében előforduló nyelvjárás néhány jellegzetességét képes megfigyelni.

Képes a környezetében előforduló nyelvváltozatok azonosítására.

A továbbhaladás minimum követelményei:

A tanuló:

- ismerje a nyelv főbb változatait (köznyelv, irodalmi nyelv, csoportnyelvek)

Könyvtárhasználat

Képes a szövegek sajátosságainak megfigyelésére, főbb fajtáinak tudatosítására: lineáris és nem lineáris, hagyományos és digitális szövegek

Tudja használni a digitális és/vagy nyomtatott szótárakat.

A továbbhaladás minimum követelményei:

A tanuló:

- képes önálló feladatvégzésre az információgyűjtés és ismeretszerzés módszereinek alkalmazásával (kézikönyvek és korosztálynak szóló ismeretterjesztő források).

Készüljünk a felvételre!

Felismeri a tanult hangtani, alaktani ismereteket a szavakban.

Felismeri a szófajokat és mondatfajtákat a szövegben

Képes értelmezni az állandósult szókapcsolatokat, a szólásokat, a közmondásokat és a szállóigéket.

Képes a szóbeli és írásbeli fogalmazásra.

Ismeri és használja az olvasmány-feldolgozási stratégiákat.

Képes reflektálni a szöveg tartalmára.

Felismeri és alkalmazza a megtanult szövegtípusok jellemzőit.

Ismeri a helyesírási, nyelvhelyességi szabályoknak és a szövegtípusoknak megfelelő hagyományos és digitális szövegszerkesztési szabályokat.

A továbbhaladás minimum követelményei:

A tanuló:

- felismeri a tanult hangtani, alaktani ismereteket a szavakban

- felismeri a szófajokat és mondatfajtákat a szövegben

- képes értelmezni az állandósult szókapcsolatokat, a szólásokat, a közmondásokat és a szállóigéket

- képes a szóbeli és írásbeli fogalmazásra.

Szövegértés és szövegalkotás

Képes különféle megjelenésű és típusú szövegek megértésére és alkotására

Ismeri a szövegtípusok műfaji, retorikai és stilisztikai jellemzőit.

A továbbhaladás minimum követelményei:

A tanuló:

- legyen képes az írásos szövegek megértésére, hallott, olvasott szöveg tartalmának összefoglalására

- tudjon írni önállóan vázlatot egy kijelölt szövegből

- a tanév során legalább kétféle fogalmazást írjon meg önállóan.

Összetett mondat a szövegben

Felismeri a mondatfajtákat a közlési szándék és szerkezet szerint.

Felismeri az összetett mondatok típusait.

El tudja különíteni az alárendelő és mellérendelő összetett mondatokat.

Ismeri és helyesen alkalmazza az összetett mondat központosításának szabályait.

Ismeri és helyesen alkalmazza az idézés szabályait.

A továbbhaladás minimum követelményei:

A tanuló:

- felismeri az összetett mondatok típusait
- el tudja különíteni az alárendelő és mellérendelő összetett mondatokat
- ismeri és helyesen alkalmazza az idézés szabályait.

Nyelvtörténet, nyelvrokonság - játékosan

Legyen képes a nyelv állandóságának és változásának megfigyelésére különböző korok szövegeiben.

Vegye észre a szókincs változását, legyen képes régi kifejezések, jövevényszavak gyűjtésére irodalmi és beszélt nyelvi szövegekből.

Ismerje a nyelvújítás és a nyelvújítók néhány szóalkotási módját.

Ismerje a magyar nyelv eredetét, a nyelvrokonság hipotéziseit.

A továbbhaladás minimum követelményei:

A tanuló:

- legyen képes a nyelv állandóságának és változásának megfigyelésére különböző korok szövegeiben
- ismerje a nyelvújítás és a nyelvújítók néhány szóalkotási módját.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK AZ 5–8. ÉVFOLYAMON

A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ.

A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét.

Tanítási-tanulási stratégiák

Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.

A képzés 2. szakaszának 1–2. évében (5–6. évfolyam) döntően a gamifikáció és a kooperatív tanulási-tanítási technikák alkalmazása javasolt. A tematikus-motivikus tananyagszervezés lehetővé teszi, hogy a tanár-diák párbeszéd mellett kitüntetett szerepet kapjon a tanulócsoporthoz tagjai között létrejövő párbeszéd, a csoportban kibontakozó kreatív alkotómunka, az önálló munkavégzés, tanulás kialakítása.

A képzés 2. szakaszának 3–4. (7–8. évfolyam) évében a játékosítás és a kooperatív tanulási-tanítási módszerek mellett az önálló tanulási módszerek kialakítása javasolt (önálló kutatómunka, beszámoló készítése, előadása, önálló jegyzetelés tanulója, tanulási módszerek tanítása).

Tanulásszervezési módok

Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projektmunkák, drámajátékok, újságszerkesztés, stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy

órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.

Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események, stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenségalapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolattérképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások, stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára, stb.).

Munkaformák

A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás javasolt.

A tananyag-elsajátítást szolgáló módszerek	Az ellenőrzést szolgáló módszerek	Az értékelést szolgáló módszerek
Hibakeresés Hibajavítás (helyesejtési, helyesírási, nyelvhelyességi, kommunikációs) Néma olvasás Dinamikus olvasás (gyorsaság + megértés+ olvasási attitűd) Szövegek jegyzetelése Kiscsoportos kommunikáció (vita, társalgás, megbeszélés, elbeszélés, stb.) Kiselőadás (írók, költők életéről, valamely olvasókönyvi témáról, stb.) Utánzás minta alapján (helyesejtés, kommunikációs helyzet megoldása, stb.) Mimetizálás, szerepjátás	Szóbeli felelés (a tananyag reprodukciója) A tananyag, tankönyvi szöveg, stb. előadása különböző (elképzelt) második személynek, különféle műfajokban szóban és írásban Az olvasási teljesítmény, versmondás, szóbeli szövegalkotás rögzítése a tanév elején és végén Verseny (versmondó, helyesírási, versíró, esszéíró, stb.) Témazáró feladatlapok, tesztek megoldása Röpdolgozatok írása Iskolai dolgozatok (a pedagógus által összeállított feladatlapokkal) Memoriterek kikérdezése a	Tanári írásbeli szöveges (formatív) értékelés Tanári szóbeli (formatív) értékelés megerősítő / szabályozó / korrigáló funkcióval Tanulói értékelés egymás produktumáról (versmondás helyesejtési, kommunikációs szempontból; kitalált mese vagy fantáziaszülte fiktív történet, stb.) Saját tanulói teljesítmény elemzése, önértékelése a követelmények kritériumainak összevetésével A versenyeken a zsűri által preferált értékelési kritériumok

<p>Bemutató (felolvasás, verses, prózai alkotások előadása)</p> <p>Megfigyelés (nyelvjárási ejtés, kommunikációs hiba, gesztus, térközsabályozás)</p> <p>Magyarázat</p> <p>Kérdés</p> <p>Alkotások létrehozása (irodalmi, publicisztikai, stb.)</p> <p>Versenyzés (versmondó, prózamonó, helyesírási, egyéb tanulmányi, stb.)</p> <p>Gyűjtés (tárgyi értékek, pl. könyvek, újságcikkek, írók, költők arcképei, plakátok, műsorfüzetek, stb.)</p> <p>Tanulópárok szerveződése</p>	<p>pedagógus / diáktársak által</p> <p>Egyéni vagy közös alkotás létrehozása (iskolaújság szerkesztése, versírás, műfordítás-készítés, versírás adott poétikai témára, stb.)</p>	<p>meghallgatása és megértése</p> <p>Évközi, érdemjeggyel történő értékelés</p> <p>Félévi, év végi osztályozás (szummatív értékelés)</p>
--	--	--